

Младеновачки Глас

информације и огласи

2 4 0 6 2 2 5 1

цена 40 динара

БРОЈ 505

1. март 2024.

Обележено 220 година од боја код Дрлупе

страница 3

Успешно завршена обука

**Корак ка самозапошљавању
и покретању сопственог посла**
страница 3

Драгослав Жика Обрадовић: Кажем ја себи...

Државу изградити, или изиграти
страница 4

Савети за пољопривреднике

**Мере борбе против
суше у кукурузу** страница 5

Фељшон: Милосав Б. Влајић

У ноћима без звезда /5
странице 8 и 9

Ваздух који удишемо

**Хронично излагање загађеном
ваздуху повећава ризик од
гојазности и метаболичког синдрома**

Спорти - Фудбал

**ОФК Младеновац у првом
колу дочекује Шушњар
Биланс прелазног рока
у ФСО Младеновац**

Спорти - Одбојка

**И „фењераш“ бољи:
Топличанин - Младеновац 3:2**

Спорти - Рвање

**Освојене три медаље
на турниру у Словачкој**

Спорти - Карате

**Запажен успех каратиста
у Аранђеловцу**
странице 6 и 7

СМЕШТАЈИ - МЛАДЕНОВАЦ
063/310-205

Српска штампа у окупирацији Јевреји, полујевреји и цигани не долазе у обзир (групи гео)

Колаборационистички листови су већу пажњу посвећивали Јеврејима него Ромима. Постоје барем три разлога, од којих је први неконтролисана жеља фирера да уништи особито Жидове. Командант града Београда Фон Кајзенберг отворено је писао у „Новом времену“ да су главни непријатељи нациста прерасходно Јевреји и, као јеврејске испоставе: комунисти и слободни зидари. Јевреји нису живели изоловани од домаћег становништва, у својим четвртима, већ су били помешани с њим што доводи до додатне заблуде грађана, јер не само што изгледају као остали грађани, већ су им то прве комшије с којима никада проблема нису имали, тако да грађанима окупирани Србије питање како су Хебреји преко ноћи постали симбол зла, не нуди логичне одговоре. Југословенско аустријски писац и новинар јеврејског порекла Иван Ивањи као сведок тих времена пише да његова породица уопште није била јудео религиозна, штавише славили су Божић и Васкрс.

„Ишли [смо] српским пријатељима на славе, јеврејске празнике и обичаје као дете нисам ни познавао“, бележи Ивањи. На крају, можда и најбитнији разлог, за разлику од Рома, Јевреји су били много битнији фактор у економској и политичкој сфери, поседовали су одређену врсту моћи и, посебно, богатства коју Роми нису могли ни да замисле. Нацисти су и те како бацили око на материјална богатства Мојсијевог народа и на његову финансијску моћ. Утицај и моћ који су Јевреји тада поседовали наспрам Рома може се видети и дан данас. После рата, Јевреји су добили своју националну државу и успели су да изграде снажан наратив о свом страдању — који је несумњиво заснован на истинитим догађајима — како би спречили понављање истог.

Готово сви људи на овом свету знају шта је Холокауст, а већина њих зна и шта он представља. С друге стране, колико људи зна шта је Порајмос или, преведно на српски, „Прождирање“? — Мало; што добро осликава разлику у положајима моћи између Рома и Јевреја, који су и тада били присутни, а и данас су се одржали, те отуда не чуди што су се колаборационистички медији на овим просторима више усредсређивали на једне. Постоје различита гледишта када су почели Шоа и Порајмос. Одређени стручњаци наводе да су они кренули с почецима Хитлерове владавине 1930 их, а неки сматрају да је после напада нациста на Совјетски Савез 22. јуна 1941. отпочело коначно истребљивање Јевреја и Рома с простора под контролом немачке управе. У то време, Србија се припремала за устанак против окупатора који је званично почео две недеље после Операције Барбароса, убиством двојице жандарма у Белој Цркви започевши тиме уједно и — осим рата против окупатора — рат Срба против себе самих. Као што је то случај био и у првим месецима окупације, када су мојсијевци оптуживани за подржавање четника, сада су они искориштени као омаловажавајући фактор већем непријатељу — Совјетима. Тачније, бољшевицима. Окупатор је био упознат симпатијама грађана према словенским народима, поготову према Русима, тако да је водио рачуна да бољшевици наведу као непријатеље, а не Русе, и поред тога што је опште познато да нацисти нису волели ни Словене (штавише, осим Јевреја и Рома, Словени — Совјети, Пољаци и Срби — такође су били жртве геноцида у немачкој Европи.) Према нацистичкоме учењу, иза бољшевика су стајали, наравно, нико други до Јевреји. Супротно од првих неколико месеци, у овом интервалу значајне расистичке текстове почињу да пишу и српски новинари и колаборационисти. Дан после почетка Барбаросе уредништво „Новог времена“ у штампу пушта фељтонизирани књигу „Истина о СССР“ збораша Милосава Васиљевића, а као први текст објављен је поговор књиге који је написао Димитрије Љотић. „Није СССР као друге државе инструмент судбине свога руског народа, а још мање Словенства“, наводи се у фељтону. „СССР је само државна организација јеврејско марксистичке мисли. То је њена тврђава одакле се она спрема да пође у освајање целог света.“

Неколико страница напред, налази се реферат „Улога Јевреја у бољшевизму“ — који је вакиле био прочитан на Радио Београду — у којем се масним словима подвлачи да су бољшевизам и јеврејство једнаки.

„Кад је један устао и позвао на одговорност [јеврејске] првосвештенике, чуваре вере у изабрани народ, они су га приковали за крст.“ У тексту се — можда намерно — не наводи ко је тај један, али је јасно алудирање на Исуса Назарећанина за чију смрт се вековима колективно окривљују Јевреји као издајце. С временом, како је рат одмицао било је још оваквих текстова који су желели псеудоисторијом да оправдају геноцид, играјући на религијско осећања хришћанског становништва чијег су спаситеља наводно Жидови колективно разапели. У међувремену, окупационе власти су дозволиле покрету Збор покретање свог гласила „Наша борба“ који је почео излазити као недељник почетком септембра 1941. године.

Већ у првом броју је Чедомир Марјановић написао есеј „Јавно мњење и јеврејство“. Свеже постављени министар правде у тексту је повезао и сажео скоро све оптужбе о Јеврејима које су од почетка окупације биле присутне у штампи: да су они згрнули огромно богатство кријући се иза демократског система и демократских институција, да тесно сарађују са масонима, да су поробили руски народ у СССР заводећи тоталитарну комунистичку диктатуру иза које они владају, као и то да стоје иза пуча, односно, насилног свргавања друге Цветковићеве владе 27. марта. У прва четири броја је „Наша борба“ публиковала значајне хушачке текстове против Хебреја и Рома с чим су се одмах позиционирали као агресивнији лист.

Један од бруталнијих текстова који спомиње и Јевреје и Роме у читавој 1941. години јесте наводно писмо читаоца под насловом „Чудна изложба“ које је објављено 21. септембра управо у овом недељнику. Писмо је потписано на име „једног Србина“ који је имао блиски сусрет с партизанима у шуми. Он пише да је једва извукао живу главу од „шаролике бестијалне гомиле“ која је скупљена с „коца и конопца: пљачкаши, сељачки клуподери, робијаша, итд.“ Тој групи тон дају Роми, а предводе их комунисти и Јевреји, пише у писму, те да Жидови стоје на челу сваког партизанског одреда. На крају, он предлаже колаборационистичким властима да их изложе на Теразијама како би се народ видео „своје хероје“. У истом броју, излази и антикомунистички текст у коме се партизани карактеришу као одрод уз кога иде „искупљени олош“ убице, лупежи, нерадници и Роми који „свесном рушилаштву дају ударну снагу, елементарност убилачке епидемије.“ Сам крај лета 1941. године значавао је завршне и дане после којих су спроведени страшни поколи широм окупирани Србије. Чини се да су управо од краја јуна до октобра напади на Јевреје и Роми били најнечовечнији.

(Наставак у следећем броју)

Овај шексџи настао је у оквиру пројекта „Окупирана штампа — Штампа у Београду 1941-1944. године“, који је суфинансиран из буџета Града Београда, Градске управе града Београда, Секретаријата за информисање

Обележено 220 година од битке код Дрлупе

Поводом обележавања 220 година битке код Дрлупе, од када датирају корени полиције у Србији, Министар унутрашњих послова Братислав Гашић поручио је у Сопоту на Свечаној академији да је српски народ слободарски народ, што је доказао кроз векове свог трајања и постојања јер је слободу, као своју највећу вредност, устанцима освајао или ратовима бранио од разних освајача.

„На данашњи дан, 24. фебруара 1804. године, наши устаници су првом битком код Дрлупе, храбро и непоколебљиво, предвођени одлучним и неустрашивим Карађорђећем, почели Први српски устанак и будућим поколењима одржали историјску лекцију да је слобода довољно вредан добитак који треба бранити по сваку цену и за који вреди положити живот“, поручио је министар Гашић.

Српски јунаци су ово тло пре тачно 220 година залили сопственом крвљу, жртвујући се за ослобођење и постављање темеља на којем је грађена

будућа српска држава, а ми смо као потомци славних предака успели да сачувамо слободу коју су они извојевали и марљивим радом од Србије створили модерну европску државу. Осим што су устанком освајили слободу, наши преци су имали још један важан задатак - да вршећи прве функције полицијских власти успоставе и одрже ред на ослобођеним територијама, све док није основано Министарство унутрашњих дела, које је предводио

Јаков Ненадовић, један од вођа Првог српског устанка. „Оно што је до данашњег дана остало исто и најважније увек смо уз свој народ, у свему делимо исту судбину и гарант смо безбедности сваком грађанину ове наше најсветије отаџбине, државе Србије. И када погледамо нашу историју која је, нажалост, историја тешких ратова и великих жртава, полиција је у сваком устанку, у сваком рату, имала важну улогу јер је дала велики допринос, стојећи раме уз раме са осталим чуварима слободе“, истакао је министар Гашић.

Том приликом, министар Гашић уручио је 22 златне медаље за посвећеност служби и златне медаље за храброст, као и грифоне полицијским службеницима за остварене изузетне резултате у обављању полицијских послова, очувању и унапређењу безбедности у току 2023. године. Такође, додељено је и признање највишег степена МУП-а - новоуспостављено одличје „Звезда Јакова Ненадовића“ полицијским службеницима за изузетан допринос и постигнуте резултате у области унутрашњих послова, одбране и безбедности. Председник Градске општине Сопот Живорад Милосављевић, којем је министар Гашић доделио плакету Министарства унутрашњих послова, поручио је да су грађани Сопота изузетно почастиовани што Министарство унутрашњих послова у овом месту обележава 220 година од Првог српског устанка.

Након Свечане академије, грађани Сопота су имали прилику да погледају тактичко-технички збор у којем су полицијски службеници приказали опрему и технику коју користе при-

ликом извршавања свакодневних задатака. Такође, пре одржавања Свечане академије, министар унутрашњих послова Братислав Гашић и министар безбедности Босне и Херцеговине Ненад Нешић положили су лаворов венац на спомен-обележје у знак сећања на војводу Јанка Катића, једног од вођа Првог српског устанка. Делегацију ГО Младеновац предводио је председник општине Владан Глишић

М. Г.

Успешно завршена обука

Корак ка samozapošļavaњу и покретању сопственог посла

Дводневну обуку „Пут до успешног предузетника“, коју је организовала Национална служба за запошљавање у сарадњи са Градском општином Младеновац, успешно је завршило 30 особа са евиденције НСЗ, чиме су стекли услове да конкуришу за субвенције за samozapošļavaње и покретање сопственог посла.

Полазници су имали прилику да се упознају са основама предузетништва, правним и економским облицима пословања, условима за оснивање и обављање делатности, као и са израдом бизнис планова. Сертификате су уручили Владан Глишић, председник Градске општине Младеновац и Весна Живковић Костић, начелница Одељења за програме запошљавања и предузетништва београдске филијале Националне службе за запошљавање.

Кажем ја себи...

Државу изградити, или израдти

Већ сам писао о разликама између државе и отаџбине. Многи не праве разлику, међу њима и неки политичари. Кажу држава и отаџбина то је једно исто а није. Да поновим, отаџбина је оно што нам је остало од отаца, поља, реке, шуме, цркве и манастири, наше куће, територија а држава по дефиницији инструмент принуде који држи у покорности народне масе.

Државу чува полиција, а отаџбину војска. Отаџбина је наша а држава чија није била и чија неће бити. Представници државе су власт, суд, полиција, порезници. Представници отаџбине су војници, народ. Видели сте из прошлости, владао је култ војника као заштитника отаџбине. Радо су га испраћали у војску уз музику и весеље, Војника су са радовањем дочекивали у својој али и у другим кућама.

Представнике државе, полицајца, порезника, нико не жели да види у своме дому и ако су они наши суграђани и припадници, углавном, исте нације. Дакле држава и отаџбина нису једно, мада без ове узајамне везе нема ни државе нити отаџбине. Зато, државу треба доградити како би отаџбина опстала. Исправљајмо наше заблуде успут као што смо почели са иницијативом обавезног служења војног рока. Садашње наше границе чува полиција!? Кога је полиција сачувала, питам ја себе када немам кога? Онога убицу из Дубоне, јурило је 600 полицајаца на челу са министром Гашићем и надлетањем хеликоптера који су плашили кокошке својом буком. Кажу, сам се предао у околини Крагујевца, по наговору деде.

На границе, мора да дође војска у караулама са дроновима за извиђање. Да сам у праву, показаћу на примерима. На граничним прелазима, појављују се путници са редовним важећим исправама. Мигранти, терористи, шверцери не користе ове прелазе. Имају своје стазе и богазе. На Хоргошу, када су се срели са патролом полиције, припуцали из ватреног оружја. (ТВ дневник 27. септ. 2023.) 27. и 28. октобра 2023. мигранти заратили између себе са аутоматским оружјем, троје мртвих. Кренула после контрола. Стигла полиција са министром Гашићем на челу. У земљи откривено неколико хиљада илегалних миграната. Ало, бре, одакле су стигли на Хоргош?! Наравно, из Македоније или Бугарске. Прејашили читаву Србију, носећи аутоматско оружје. Из овога се види колико смо шупљи. Тако нам могу убацити, читаву дивизију туђих војника и изнутра за туђе интересе, а њих је много, срушити државу као кулу од карата. Докле се ми опасујемо, може бити касно. Будуће аг-

ресоре чекамо са противваздушним системима, ракетама, бацачима, а они могу да се нађу овде, прошавши поред наших радара итд. Кажите ми ако нисам у праву, или још боље објасните како су могли да прођу целу Србију са аутоматским оружјем? Нисмо то знали све до пуцњава на патролу и међусобног убијања. Зашто, где је ту била држава? Како да јој верујемо и за остало?

Државу доградити, не израдити. Промени закон о невладиним организацијама. Пре него што се било шта оснива, надлежно тело, кога сада нема, морало би да процени да ли је то овој земљи потребно јер једно су удружења пчелара, а друго су неки за духовну деконтаминацију и сличне глупости, које су по мени, углавном испоставе страних агентура. Да ли сте заборавили нашу петоктобарску организацију „Отпор“? Сећате се заштитног знака стиснуте песнице у претећем положају. Још има на фасадама зграда тих остатака. Ту организацију нису измислили овде, али су зато наши промотери били инструктори у Каиру и Киеву, чији се учинак видео на крвавом Мајдану 2014. године. Последице рада наших инструктора и сада видимо у Украјини. Зашто ћутимо о томе? Препишите мало од Путина и Русије јер су ови страни уљежи, растурили СССР-а наравно и нас. Предлажу нам и натурају западњаци некаква цивилна друштва која ће учествовати као контролори у доношењу важних одлука, преко Савета цивилног друштва. (ТВ дневник 2 11. јан. 2024.) Ако сви ћутимо, направите то. Само, питам ја себе, када немам гога, где ће бити база тога друштва: У Србији неће јер ми имамо Скупштину, владу, не треба да нам досољава ЕУ преко инсталирања својих шпијуна, који би требало да се легално петљају у наше послове. Све невладине организације, које примају помоћ са стране, забранити, а организаторе похапсити. Кома је у интересу и са којим циљем се финансирају из иностранства?! Ове што по држави позивају на линч, побуну, насилно преузимање власти, трчкарањем по туђим амбасадама или иностранству, хапсити исто као у Америци.

Видели сте, освивача Викиликса Амери траже да га осуде на вишегодишњу а можда и доживотну робију, радио је против интереса њихове земље. Нама натурају друге аршине. Такве овде охрабрују јер они су, забога, борци за слободу и демократију. Државу смо доста израдрили, време је да је доградимо, кажем ја себи, када ме други не слушају.

Драјослав Жика Обрадовић

Витамини и минерали који успорвају старење мозга

Како старимо, здравље нашег мозга постаје кључно за одржавање опште добробити. Когнитивни пад природни је део старења, али нова истраживања показују да одређени витамини и минерали могу да играју кључну улогу у очувању функције мозга и спречавању опадања изазваног старењем. Омега-3 масне киселине Посебно еикосапентаенска киселина (ЕПА) и докозахексаенска киселина (ДХА), саставни су састојци мембрана можданих ћелија. Ове масне киселине показују противупална и антиоксидативна својства, подстичући здраву функцију мозга. Масна риба попут лососа, ораха, ланених семенки и чиа семенки изврстан су извор омега-3 масних киселина. Редовна конзумација може смањити ризик од когнитивног пада и допринети целокупном здрављу мозга. Фосфатидилсерин је фосфолипид који је кључна компонента станичних мембрана, посебно у мозгу. Има улогу у отпуштању неуротрансмитера и проучаван је због његовог потенцијала да подржи когнитивну функцију. Док тело производи фосфатидилсерин, доступни су и додаци добијени из соје или других извора. Антиоксиданси (витамини Ц и Е) Попут витамина Ц и Е, играју кључну улогу у заштити мозга од оксидативног стреса. Оксидативни стрес, изазван слободним радикалима, може допринети когнитивном паду повезаним са старењем. Цитрусно воће, бобичасто воће, орашасте плодови, семенке и зелено лиснато поврће богати су извори витамина Ц, док се витамин Е налази у намирницама попут бадема, семенки сунцокрета и спанаћа. Витамин Д Не само да је виталан за здравље костију, већ такође игра улогу у когнитивној функцији. Рецептори за витамин Д налазе се у целом мозгу, а одговарајући нивои могу подржати неуропротекцију. Излагање сунчевој светлости природан је начин за подизање нивоа витамина Д, а може се добити и из обогаћене хране и додатака исхрани. Б витамини (Б6, Б9, Б12) Б-витамици су неопходни за разне функције мозга, укључујући синтезу неуротрансмитера и одржавање мијелина, заштитног омотача нервних влакана. Витамин Б6 налази се у бананама, кромпиру и живинском месу, док витамин Б9 (фолат) има у изобиљу у лиснатом поврћу, пасуљу и сочиву. Витамин Б12, кључан за неуролошко здравље, првенствено се налази у животињским производима. Магнезијум је укључен у више од 300 ензимских реакција у телу, укључујући оне повезане с радом мозга. Помаже у регулацији неуротрансмитера и побољшава когнитивну реализацију. Храна богата магнезијумом укључује орашасте плодове, семенке, целовите житарице и лиснато зелено поврће. Цинк је есенцијални минерал који игра улогу у синаптичком преносу и доприноси структури протеина у мозгу. Налази се у храни попут меса, млечних производа, орашастих плодова и махунarki. Куркумин, активни антиоксидант куркуме, има снажна противупална и антиоксидативна својства. Куркумин може имати неуропротективне ефекте, потенцијално смањујући ризик од когнитивног опадања повезаног са старењем.

Mr Ph Биљана Мушавцић

Савези за пољопривреднике

Мере борбе против суше у кукурузу

Нема произвођача који није осетио погубан утицај суше на род кукуруза. Један начин постоји да се то избегне и то је наводњавање. Али ако причамо о површинама у централној Шумадији то је просто немогуће извести. ЗАШТО? Па парцеле су мале, разбацане на више праваца, ретко која парцела је површине близу једног хектара и већа и једноставно није економски изводљиво да се тренутно и у постојећем стању наводњавање изведе. Истовремено та почетна улагања су велика за начин производње који је код нас.

Пољопривредни произвођачи који обрађују у Шумадији веће површине су углавном сточари и они су принуђени да због малих парцела које су разбацане, земљу обрађују у чак 2-3 села. Једини начин да се смањи утицај сваке нове суше, без наводњавања, је потпуна примена агротехнике. Земљиште треба да акумулира и сачува што већу количину свих атмосферских падавина за период када их нема довољно. Ми основном обрадом доводимо земљиште у стање да акумулира падавине, стварамо оранични слој, уносимо истовремено са основном обрадом комплексна минерална ђубрива и органска ђубрива-стајњак у количинама које смо добили по препоруци о агрохемијској анализи земљишта. Ако су предусев била стрна жита треба одмах по скидању усева извршити љушћење стрништа на дубину од 10-12цм, никако не палити жетвене остатке, касније током јесени када временски услови дозволе, а и влажност земљишта буде погодна урадити основну обраду на дубину где је то могуће од 25-30цм. Занимљиво је да многи наши пољопривредни произвођачи у разговору не знају да кажу шта је плужни ђон. Углавном препорука је пошто код нас нема или су врло ретки чизл плугови и подривачи да сваке 4-5 године основну обраду изведу са тракторима снаге веће за бар 20% од оних

са којима уобичајно изводе основну обраду. Обавезно урадити затварање бразде. Непосредно пре сетве сетвоспремачима спремити земљу за сетву тако да се испоштује основно правило да семе има тврду постељицу и мек покривач. Време сетве кукуруза одређују временски услови и температура земљишта. Основно је да се са сетвом почиње када температура земљишта достигне 10°C на 6цм дубине. Тренд је да се сетва помера раније до тренутка када се постигне горе задати услов и да се сетва обавља са хибридима раније групе зрења (ФАО група 400 и 500) како би класање, цветање и наливање зрна избегло најпроблематичнији период и стрес изазван високим температурама, ниском влажношћу ваздуха и ниским ПВК. Само један пример као доказ. Узима се да су потребе кукуруза за падавинама у јулу од 100-120мм. У Младеновцу је у истом месецу 2015. год. пало 8.6 мм скоро 12-13 пута мање од потребне количине. Укратко наши пољопривредни произвођачи који немају могућности за наводњавање могу само поштовањем агротехнике да се колико толико изборе са сушом и њеним погубним последицама. Увек остаје простора за још неке мере које нису наведене и време ће показати да ли су примењиве за ову тему.

Дил.ині. Милош Николеџић, ПССС Београд

Савези за власнике мачака

Има ли мачка девет живота?

Прастаро веровање да мачка има девет живота данас је постало заблуда. Истина је да више од 230 мачијих костију и 500 мишића омогућавају запањујућу гипкост не само њених удова него читавог тела. То је од огромног значаја за ублажавање потреса при скоку или падању са висине. Захваљујући њима, може се казати да мачка иде на "меко спуштање". Уз то, велика моћ оријентације и способност да се брзо успостави равнотежни положај омогућавају мачки да се у свакој ситуацији "дочека на ноге".

Но, данас, у време узмаха људске цивилизације, смисао изречене мудрости све више се губи. Животне просторе прожима висока техника и електроника. Човеков ослонац одвојен је од земље раздаљином која се понаша попут затегнутог ласта, а на улицама владају закони брзине и нервозе. Све ово указује да многе опасности вребају мачку, ма где се она нашла. Од несрећа које могу да задесу мачку у стану, овога пута поменућемо опекотине и струјни удар. ОПЕКОТИНЕ Опекотине мачка може да задобије у кухињи и у купатилу. Оне су често цена за несташлук и радозналост нарочито млађих мачака. Неретко се догађа да мачка скочи на усјану ринглу или плотну од шпорет-

та. Познати су и случајеви да се на мачку, која се мота око ногу, проспе лонац са врелом водом. Опекотине такве врсте дешавају се и када се мачка оклизне и падне у каду са врућом водом. Ране од опекотине веома су болне, па се прва помоћ своди на ублажавање бола како би се спречило могући шок. Ако у тренутку удеса не располажете одговарајућим леком, повређено место треба прекрити чистом, по могућности стерилном газом и сместа се запутити ветеринару. Ако је реч о повреди при којој није дошло до губитка коже, у недостатку одговарајућег лека, благотворно ће деловати слој зубне пасте нанет преко опеченог места. Код опекотина изазваних врелом водом, крзно мачке се натопи њоме, па је време деловања топлоте дуже. У таквим случајевима корисно је опечено место ставити под славину са хладном водом. Места опечена хемикалијама треба ис-

прати, пазећи да се притом штетно средство још више не прошири по кожи. Код оваквих опекотина, кад год је то могуће, корисно је оштећено место одмах третирати средством које неутралише дејство изазивача повреде. На пример, опекотине изазване кречом (база) треба испирати раствором борне киселине, а оне које су последица штетног дејства јаких киселина (хлороводонична киселина, есенција и слично) треба третирати средствима базног карактера (раствор соде бикарбоне). СТРУЈНИ УДАР Друга врста акцидентна која може да задеси мачку у стану јесте електрични (струјни) удар. Мачке, нарочито младе, воле да се играју концима и електричним гајтанима. У таквој игри, заинтригирана покретљивошћу гајтана, мачка лако може да прегризе заштитни омотач и да зубима стегне жицу. Последица је јасна, а исход често смртоносан. У случају шока (кад престане дисање) треба одмах применити вештачко дисање. У ту сврху, мачка се поставља на бок, отворе јој се уста и извуче језик, а онда се дланом друге руке благо притиска и попушта грудни кош у интервалима од једне до три секунде, све док мачка не почне да дише дубоко и равномерно.

Др Радиша Ружић, гил. веш
(Из књије „Мачка: Узјој - нећа - лечење“)
Фојо: Горан Ђаковић

Зашто мотоциклисти страдају у саобраћају?

Повод за писање овог текста су поражавајући подаци који кажу да су јул и август црни месеци за моторциклисте, међутим, ове године топли фебруар који је за нама измамо је мотоциклисте на улице нашег града и поварио статистику. ДА ПОДСЕТИМО: У оквиру области безбедности саобраћаја мотоциклисти заузимају високо место на скали ризика страдања и зато су мопедисти и мотоциклисти проглашени рањивим категоријама учесника у саобраћају. Заједно са пешацима, на глобалном нивоу, мотоциклисти представљају најугроженију категорију учесника у саобраћају, имајући у виду да збирно чине око 45% укупног броја свих погинулих у саобраћајним незгодама. Утврђено је да је по једном километру путовања вероватноћа смртног страдања возача и путника на мопеду и мотоциклу 20 пута већа у односу на вероватноћу смртног страдања возача и путника у путничком аутомобилу, а вероватноћа од задобијања тешких телесних повреда је чак 40 пута већа. Из личног искуства вам тврдим да брзина (прекорачена, неприлагођена итд.) је главни узрок саобраћајне незгоде са мотоциклистима. При брзини од 50-60 километара на час, када тело удари у неку непомичну препреку, оно трпи силу од 20 Г. Нема те опреме која ће у таквој ситуацији сачувати мотоциклисту. Из тог разлога важно је да мотоциклиста предвиди могућност настанка опасне ситуације. Већина повреда које су резултат саобраћајних незгода са мотоциклистима су повреде главе.

Анализама саобраћајних незгода које су изазвали мотоциклисти утврђено је да кацига није сметала возачу да види опасност, и да се већина незгода дешава на кратким релацијама (5-6 км), и да се већина возача кретала брзином до 50 километара на час. Возачи који носе кацигу имају троструко веће шансе да преживе!

Фудбал, Београдска зона

Отклоњени недостаци на младеновачком „Селтерсу“

Није непознаница да младеновачки градски стадион „Селтерс“ више подсећа на добро покошену и обележену травнату површину међу руинама, него на поприште фудбалских дуела где су се до 2013. године играле и утакмице савезног ранга такмичења. Стадион „Селтерс“ изграђен је ангажовањем чланова управе некадашњег ФК „Јединства“ (клуба који се 1962. године фузионисао са младеновачким „Металцем“ и тако настао данашњи ОФК Младеновац) и инжењера Милете Радосављевића. У функцију је пуштен 1955. године, али занимљиво да га је од самог чина свечаног отварања па до данас пратио сплет непредвиђених околности. На сам дан кад је била заказана младеновачка фудбалска фешта поводом отварања новог стадиона, старији љубитељи фудбала у граду под Космајем памте да се тог 2. августа 1955. године излила оближња речница Луг и унапред заказан сусрет са београдском Црвеном звездом предвођеном Рајком Митићем, Владимиром Беаром, Бранком Станковићем, Бором Костићем, Иваном Топлаком... уместо на новом терену одигран је на игралишту „Сајмиште“.

Комисија за терене и стадионе прошле године (5.10.2023) уочила је недостатке и доставила најстаријем младеновачком лигашу које је било обавезно отклонити да би се добила дозвола за одигравање утакмица другог дела првенства Београдске зоне које почиње 2. марта кад ће Младеновчани угостити Шушњар 1977. Било је неоходно ставити нови бусен и висину гола са 2.30 колико је било измерено на појединим деловима пречке подићи на 2,44 м. што је у складу са правилником о стандардизацији терена и игралишта у зонском рангу такмичења. Младеновчани су били у обавези да скрате и ширину терена који сада износи 105 x 68 м. Пријем терена извршила је комисија ФСБ, у саставу председник Драгољуб Спасић, чланови Раденко Стевовић и Петар Анокић.

Драјан Николић Гула

Рукомет - Прва лига „Београд

Партизан 2 – Младеновац 26:22

Да протекли викенд кад је реч о првенственим утакмицама протекне у поразима свих младеновачких клубова (кошаркаши, одбојкаши и рукометаша), „погрудили“ су се у недељу увече и рукометаша који су у оквиру 10. кола Прве лиге Београда, поражени на гостујућем паркету од Партизана 2 резултатом 26:22. Младеновчани су већим делом сусрета били равноправан противник тако да се на плувреме отишло резултатом 13:13, али како истичу из руководства клуба, завршница је протекла у дискутабилним одлукама судијског пара Илић-Величковић које су у великој мери креирале коначан исход. Најефикаснији у редовима Младеновчана био је Лазар Обрадовић са шест постигнутих погодака.

Овде бих желео да истакнем да ношење заштитне опреме (хомоловане кациге, обућа, одећа, штитници итд.) утиче на пасивну безбедност мотоциклиста, односно на умањење последица у случају настанка саобраћајне незгоде. Ношење заштитне опреме може умањити ризик од лаких телесних повреда за 33-50%. Држава би требала да смањи порез на заштитну опрему за мотоциклисте, који је иначе јако висок у Србији. Поражавајући податак је, да је уместо повећања употребе заштитне кациге код мотоциклиста који је био један од циљева Националне стратегије за безбедност саобраћаја, дошло до смањена употребе! Најчешће групе утицајних фактора које доприносе настанку саобраћајних незгода са мотоциклима су: предузимање непромишљених радњи од стране возача, погрешно извођење радњи у саобраћају од стране возача и пропусти возача због неискуства, непримереног и непрописног понашања.

Што се тиче младих возача који имају највећи ризик страдања на мотоциклима што статистика и показује, није питање да ли ће се незгода десити, него када ће се десити. Те стога би их саветовао да пре учешћа у саобраћају добро савладају технику вожњу, да се упознају са правилима и прописима, да се опреме заштитном опремом, да поштују ограничења брзине, да провере техничку исправност свог мотоцикла, да не користе мобилни телефон, да не конзумирају алкохол и психоактивне супстанце и да изабере мотоцикл који одговара њиховој конституцији. Виђамо по граду све више мотоциклиста без кациге, у ПС Младеновац кажу, да је контролом утврђено, да многи немају возачку дозволу, лако обучени и „необучени“. Зато родитељи, пре него што купите детету мопед, добро размислите, мотоцикл није играчка.

Жељко Мушавић

У наредном колу Младеновац такође гостује, а противник ће бити Лазаревац који је освојио исти број бодова (8) у досадашњем току првенства.

Рвање

Три медаље из Словачке

Овог викенда у Сочкој је одржан међународни рвачки турнир у Грчко-римском стилу за у20 и сениоре. На турниру је учествовало 6 земаља (24 екипа) и 210 такмичара. У саставу репрезентације БиХ наступила су три такмичара рвачког клуба „Геца“. У конкуренцији сениора у категорији до 82 кг. Агрон Садикај је освојио прво место. У конкуренцији јуниора у20 Јусуф Садикај у категорији до 77 кг. освојио је треће место, док је у категорији до 82 кг. Касим Садикај освојио друго место. Његов меч је завршен резултатом 1:1, али је због јавне опомене заузео друго место.

Јовановић судио у Загребу

У главном граду Хрватске одржан је међународни рвачки турнир у Грчко-римском стилу на ком је наступило преко 120 такмичара из шест земаља. Поред наступа кадетске репрезентације Србије (у17) правду је делио и наш међународни судија Лазар Јовановић. Јовановић је млад судија и крупним корацима улази у породицу истакнутих младих судија. После добијања лиценце међународног судије (већ судио на европском првенству за узраст у15, прошле године у Мађарској), сада је већ активан као судија на више такмичења.

Караџе: Запажен успех каратиста

Викенд иза нас био је обележен успесима наших такмичара на Интернационалном турниру Аранђеловац Опен. Овај турнир окупио је скоро 1.000 такмичара из 9 држава и 76 клубова. У изузетно јакој конкуренцији наши такмичари су освојили две златне, пет сребрних и осам бронзаних медаља.

ЗЛАТНЕ МЕДАЉЕ освојили су: Ката тим женских нада: Петра Марић, Анка Марић и Даница Црногорац и Нина Смиљанић (кате, 2016).

СРЕБРНЕ МЕДАЉЕ:

Мишо Врзић (јуниор кате, сениор кате), Петар Вуковић (млађи сениор), Александра Ђурић (2015 апсолутна) и Вишња Кандић (2016 Е класа).

БРОНЗАНЕ МЕДАЉЕ:

Илија Милошевић (јуниор, борбе + 76), Петар Вуковић (сениор), Катарина Ђирић (2014 кате), Александра Ђурић (2015 Д класа), Урош Јелић (2015 Е класа), Стефан Јелић (2013 Е класа), Петра Марић (2011 Д класа) и Лејла Милић (2010 Е класа).

На турниру у Аранђеловцу учествовали су и: Урош Милевски, Данијел Буквић, Катарина и Кристина Лазић, Јована Благојевић, Невена Бећић, Кристијан Крсмановић, Тодор Милић, Андреј Дубочанин, Мирослав Црногорац, Ђорђе Ђумуровић, Мина Стевановић, Аница Арсенијевић, Милица и Страхиња Адамовић.

Фудбал, Београдска зона

Пријатељски сусрет:

ОФК Младеновац - Карађорђе (Т) 1:1 (1:0)

Стадион Селтерс. Гледалаца: 50. Стрелци: Стојановић у 40. за ОФК Младеновац, а Живановић у 84. минути (пенал) за Карађорђа. Судија: Спасић (Младеновац).

ОФК МЛАДЕНОВАЦ: Ђорђевић, Стевановић, Милетић, Рајковић, Матејић, Иванковић, С.Јанковић, Булат, Крстић, Стојановић, Максимовски. Играла су још: Ристовић, М.Јанковић, Павловић, Мирић, Н.Живковић, Планић.

КАРАЂОРЂЕ (Топола): Рашић, Бркић, Радић, Живковић, Живановић, Ђорђевић, М.Марковић, Дулановић, Новковић, Минић, Животић. Играла су још: Ђокић, С.Марковић, Тодоровић, Ранковић, Лазаревић.

ОФК Младеновац, осмопласирани члан Београдске зоне, у генералној провери уочи почетка пролећног првенства, није успео да забележи победу против четвртопласираног члана Шумадијско - подунавске зоне. Домаћи фудбалери су у првих пола сата утакмице имали теренску иницијативу и чешће су били пред голом Рашића. Пет минута пре завршетка првог полувремена успели су да дођу у вођство. Стојановић је сјајно извео слободан ударац искоса, са 20 метара и нациљао ближи угао.

У наставку игра је била борбена и равноправна. Карађорђе је у 81. минути створио зrelu шансу да поравна резултат. Живановић је изашао сам пред Ристовића, упутио је лоб ударац, али је лопта прохујала поред оквира гола. Три минута касније, Матејић је у свом казненем простору срушио Новковића, а Живановић се искупио и сигурним ударцем са беле тачке реализовао најстрожу казну.

ОФК Младеновац ће се у суботу, 2. марта, на терену стадиона Селтерс, у првом пролећном првенственом колу, у 14 сати и 30 минута, састати са екипом Шушњара 77.

М. Б. Влајић

1	OFK Budućnost	15	10	3	2	27	11	+16	33
2	Komgraf	15	9	4	2	30	15	+15	31
3	KFK Ravna gora Barajevo	15	9	2	4	24	19	+5	29
4	Ujinka	15	8	3	4	25	16	+9	27
5	Šušnjari 1977	15	8	3	4	21	13	+8	27
6	BSK 1926	15	9	0	6	27	22	+5	27
7	Balkan Mirijevo	15	6	5	4	21	20	+1	23
8	OFK Mladenovac	15	7	1	7	30	18	+12	22
9	Zuce 2019	15	7	0	8	25	27	-2	21
10	Napredak	15	6	3	6	30	35	-5	21
11	Crvena zvezda	15	4	3	8	30	32	-2	15
12	OFK Žarkovo	15	3	6	6	22	27	-5	15
13	Kaluđerica 1909	15	3	0	12	7	34	-27	9
14	Hajduk	15	2	2	11	11	25	-14	8
15	Boleč (-12)	15	5	3	7	20	26	-6	6
16	BSK Borča (-9)	15	4	2	9	16	26	-10	5

Јаћњилци њоражени у Белосавцима

БСК Белосавци - Шумадија 1962 (Ј) 2:0 (1:0)

Игралиште у Белосавцима. Гледалаца: 50. Стрелци: Милићевић и Радошевић. Судија: Јовица Мијатовић (Белосавци).

БСК БЕЛОСАВЦИ: Мијовић, Димитријевић, Д.Миловановић, Ранисављевић, Андрић, Савовић, Ђеримовић, В.Миловановић, Радошевић, Васић, Милићевић. Играла су још: Тодосијевић, Јаковљевић, Вељковић, Никић, Лукић.

ШУМАДИЈА 1962 (Јагњило): Јовановић, Весић, Милишић, Станојевић, Вујић, Кузмић, Вишњић, Мирић, Буквић, Кузмановић, Радовановић. Играла су још Жујевић, Копривица, Милошевић.

Голман Шумадије је лоше испуцао лопту која је дошла до Милићевића, а овај ју је лоб ударцем са 20 метара сместио у мрежу. Предност је дуплирао Радошевић на асистенцију Лукића. Белосавчани су у току утакмице два пута погодили пречку и једном ставигу.

У првом првенственом колу, другог дела првенства, 17. марта, Шумадија 1962 из Јагњила је гост Дунавца у Гроцкој.

М. Б. Влајић

Биланс прелазног рока у ФСО Младеновац

Од 15 чланова ФСО Младеновац у редовном такмичењу, десет клубова је појачало редове за пролећне борбе за бодове, док су Ковачевац 1956, Влашка, Марковац, Слога (Границе) и Село Младеновац остали без новајлија. Четрдесет и шест фудбалера је прешло из клуба у клуб у оквиру савеза, док је 22 играча са брисовницама отишло у друга фудбалска подручја.

ОФК МЛАДЕНОВАЦ, Београдска зонска лига (дошли): Марко Ђорђевић (Ђердап, Голубац), Немања Соколовић (Будућност Крушик 2014, Ваљево), Милан Булат (Комграф, Београд), Далибор Јовановић (БСК Борча), Милош Арсић (Борац, Жабари), Мануел Макић (Орлови).

ВЕЛИКА КРСНА, Прва београдска Ц лига: Милан Ђорђевић (Слога 1945, Велико Село), Марко Пантић (Звижд, Кучево), Дејан Марковић (Рабровац); **ШУМАДИЈА 1962** (Јагњило): Никола Вујић (Рабровац), Иван Јовановић (Борац (Араповач), Страхиња Кузмановић, Василије Копривица (Ковачевац 1956); **РАБРОВАЦ:** Иван Глишић (Будућност, Ратари), Младен Ненадовић (Младост, Јеленац), Далибор Ристић (ОФК Студент, Младеновац); **ОМЛАДИНАЦ** (Рајковац): Стефан Хајдуквељковић, Марко Бабић (Калуђерица), Милан Ристић (БСК Белосавци), Јовица Васојевић (Младост, Мала Иванча), Александар Лазић (Ђуринци), Јован Јанић (Космај, Раља), Немања Ђукић, Лазар Чокић (Ковачевац 1956).

БОРАЦ (Амерић), Општинска лига, Златко Милошевић (Шумадинач, Стојник), **ИВАНЧА** (Велика Иванча): Урош Угриновић (ОФК Студент, Младеновац); **ОФК СТУДЕНТ** (Младеновац): Игор Урошевић (Борац, Амерић), Никола Вукмировић, Стефан Гајић, Милош Вукмировић, Слободан Влајић (Слога, Границе), Милош Ђирић (Велика Иванча); **КОСМАЈАЦ** (Кораћица): Никола Нешић (Железничар, Кусадак), Никола Јанковић (Омладинац, Рајковац), Ненад Нешић (Маскар), Никола Дабић (ОФК Аранђеловац 1979), Матија Пузић (20. октобар, Трбушница); **НАПРЕДАК** (Међулужје): Милош Јовановић (Борац, Амерић), Дарко Ђорђевић (Шумадинач, Стојник), Вељко Марковић, Милан Ковачевић, Душан Јанковић, Вељко Мирић, Димитрије Филиповић (ОФК Студент, Младеновац), Вуксан Мирковић (ОФК Младеновац).

Са исписницама и брисовницама у цепу напустили су младеновачке клубове: **ОФК МЛАДЕНОВАЦ:** Милош Николић, Алекса Цветковић, Никола Костић, Филип Филиповић, Марко Миловановић, Коста Филиповић; **ВЕЛИКА КРСНА:** Александар Шарковић; **ШУМАДИЈА 1962** (Јагњило), Филип Николић, Вељко Остојић, Вукашин Огњеновић; **РАБРОВАЦ:** Иван Благојевић, Марко Ранисављевић, Ивица Глишић, Јован Ракић; **БОРАЦ** (Амерић) Александар Петронијевић; **ИВАНЧА** (Велика Иванча): Матеја Јокић, Немања Стојковић; **МАРКОВАЦ:** Младен Вукићевић, Вељко Радочић; **КОСМАЈАЦ** (Кораћица): Филип Ђеримовић. Милан Милошевић; **СЕЛО МЛАДЕНОВАЦ:** Матеја Тодоровић.

М. Б. В.

Огбојка - Прва лига Србије

Пораз Младеновчана у Прокупљу:

Топличанин – ОК Младеновац 3:2

Младеновчани нису успели да тријумфују у Прокупљу иако су за противника имали „фењераша“ и моментум који је наговештавао да би могла бити остварена изузетно битна победа у борби за опстанак. Ситуација је била пресликана као индигом кад је реч о дуелу два - у првом делу првенства.

Лигаш из топличког округа имао је вођство од 2:0 по сетовима, Младеновчани су поново анулирали резултатски заостатак тако што су добили два наредна сега, али за разлику од дуела на паркету хале у Младеновцу, домаћин је био миљеник среће и тријумфовао са 3:2 (25:21, 25:23, 15:25, 26:28, 15:13).

После шеснаестог кола ОК Младеновац у конкуренцији дванаест клубова тренутно заузима осмо место са скором 5 победа и 11 пораза. Тренутно, свака првенствена утакмица има квалификациону тежину, тако и наредна кад ће у Младеновцу, у суботу, 2. марта од 19 сати у Спортском центру гостовати ВГСК из Великог Градишта. Тим из Новог Пазара је седми, али са 5 бодова разлике и утакмицом мање, а девети је Железничар из Београда са три бода мање. Градишта.

Драјан Николић Гула

Милосав Б. Влајић: Сећања учесника Ајрилској райи и заробљеника Војске Краљевине Југославије из младеновачкој краја у Друјом свейском райу (1941-1945.)

У ноћима без звезда /5

Немаш ди да побегнеш

Припекло сунце уочи Ђурђица, а у даљини се јасно плаве Букуља, Венчац и Рудник. Син Владислав и шураковић Недељко до пола наги. Закаснило михољско лето одагнало уобичајену маглу, тоњу и шипрагу. Печемо у воћњаку прасиће на ражњу за крсну славу и препричавамо оно што смо некад видели или чули.

Недостајао је брат од стрица Милан чије духовите досетке чине атмосферу забавном и непоновљивом. Ту је мој пријатељ Мића Ђукић, песник села и љубави, помиње вашарске лепотице и коловође, сећа се чувеног Минге басаџије и хармоникаша Геце. Комшија Живомир Сретеновић Бекић прича о „машинским“ револверима, кратежима и „чабурњацима“. Осећа да му се неће испунити животни сан да има војнички дурбин помоћу кога се из Ковачевца виде и шумске звери на Космају. А изнад наших глава се ђаволски усковитлао чудесни свет прошлих дана испреплетан заборављеним предметима. Лете и лелујају коњге, тулци, ражњаче, враце, наћве, карлице, вргови, прљеви... Као на платну маестралног сликара Милица од Мачве.

Три месеца касније, на дан Задушница деведесет и пете, посетио сам Светислава Ненадовића, званог Цветко. Претходно ме је стриц Сава, железничар у пензији, упозорио да будем обазрив док слушам и записујем неке његове приче, јер он наводно хоће по нешто и да увелича. Горостасни бркатац старац је веома уљудан, здравих белих зуба, свеж и покретан, доброг изгледа. Понекад је у причи нејасан и неразговетан.

Рођен сам 19. маја девесто и једанаесте. Кумови су ми из Кусатка, славим светог Јована. Мајка Ангелина је од Грчићи из Ковачевца. Отац Љубомир је погинуо у августу осамнаесте године на Солунским фронту. После Првог светског рата сам пошо у школу. Таблице, сунђер, писаљка. Учитељице су биле Даница и Боса, са мном су ишли Милан Савковић, Милан, Милисав и Радисав Савић, Митар Ристић... Живео сам у великом задруги са дваес и два члана. Ту је био деда Ђорђе. Два сина су му погинула у рату - Љубомир и Љубисав, а двојица су се вратили - Тихомир и Владимир. Матична кућа је била од јапије, покривена ћерамидом. На данашњи посед сам дошо педесете.

Светислав Ненадовић (1911), Ковачевац

После школе сам учио занат код ковача Миленка Грчића. То ми је био ујак. Правили смо шинска кола. После годину дана сам напустио. Мајка удовица тешко је живела са шесторо деце. Имао сам четири сестре и млађег брата Данила. Одем да радим у фабрику цакова, у Младеновац.

Газда Драгомир Ракић је био добар човек. Имао је петсто радника, а само пет чиновника. Сваке среде је била исплата.

Регрутован сам у Краљеву гарду. У војску сам ступио тридесете године, са мном у Београду су били Жика Симић, Јова Папић и Влајко Павловић. Видео сам краља Александра. Једном смо били на стражи у Тополи. Стајао сам замишљен уз један стуб, кад ете ти га краљ. Види ме снужденог и пита ме: „Ненадовићу, шта је са тобом?“ Одговорим му: „Ваше Величанство, моје село Ковачевац је близу, отишо би да видим мајку, брата и сестре“. Краљ се само насмеши и нареди мом официру да ме пусти три дана.

Старац поче задовољно да се смеје, ваљда сматрајући да је овом причом оставио на мене дубок утисак. Изненадио се мојом равнодушносту која је била последица

стричевог добронамерног упозорења. После војске сам радио приватно, вукао сам и ђумур. У пролеће четрдесет и прве сам био на Бањици, у резервном саставу 18. пешадијског пука. Спавао сам у шатору са Животом Ненадовићем, Милорадом Милошевићем и Милорадом Јанковићем. На мени шињел, капа. Био сам помоћник митраљесца. Отишли смо за Влашко Поље, па у Ропчево. Војска је била распоређена по селима. Појавио се један официр на коњу и донео вест да је краљ Петар дошо на власт. Тај официр је био неспособан за команду. Наређење да идемо за Селевац. Там смо се укопали у житу, дубоки ровови крај пута, у равници. Један пуковник је био командант пука. Јели смо проју, па смо ишли по селу и тражили храну.

Ноћ, постројени код једне колибе, официр на коњу. Морамо натраг, на Ковиону код Раље, да примимо борбу. Командант каже да се сутра у седам ујутру скупимо у Умчарима. Немци су наишли тенковима од Раље, па су преко Мале Иванче наставили за Дубону. Мој цео пук са командантом је заробљен у Дражњу. Ломили су нам оружје и бацали га на гомили. Један камион је покупио офицере и одвезо ји за Београд. Ми смо там стигли пешице. Сместили су нас у велику зграду коњушницу, у Горњим граду. Близу нас црква свете Петке. Нема воде, нема леба.

Толмач тражи ножеве и бријаче. Нико не да. Наћоше код једног нож. Правдо се да је касарна. Убише га из пушке. Сви остали побацаше и бритве. Крену нас за Румунију, шлепом низ Дунав. У Темишвару нас сместу у циглану. Срби из Темишвара нам донели леба, ал Немци не дају. Два месеца смо ту провели. За мал да поумиремо од глади. Јели смо траву. Тад сам имао тридесет година.

Стрпају нас у вагоне. Ајд за Немачку, у Нирнберг. У путу смо од Црвеног крста добили леб и млеко. Сваки вагон је имао немачког стражара. У касарни у Нирнбергу вашке у слами, само гмижу. На себи сам имао војничко одело, шињел, цокуле. После доручка толмач нас шаље у строј. Па у купатило, све ти певало. Французи заробљеници тражу да нас храну. Немац не да. Поново у строј, ту толмач. Сељаци један уз другог, тридесетак радило у фабрикама. Стражар води на рад у село. Нас тридесет и шест у групи за једно село. Жене нас бирају.

(наставак на страни 9)

Милосав Б. Влајић: Сећања учесника Ајрилској райи и заробљеника Војске Краљевине Југославије из младеновачкој краја у Друјом свейском райу (1941-1945.)

У ноћима без звезда /5

(наставак са стране 8)

Са мном су из Ковачевца били мој брат од стрица Живота Ненадовић, Чеда Савковић, Жика Симић, Милош Савић и Влајко Павловић. Мој газда се звао Ханс. Био је млад и уљудан човек, доста богат, имао је 25 година, био је на фронту па се вратио. Имао је два трактора, три коња и доста крава. Радиле смо и недељом, мораш да нараниш стоку. А увече се враћаш у лагер број 11. Од села до сталата само један километар. Близу је била варошица Бајројд.

Само један пакет сам добио од куће, а остале од Црвеног крста. Нисам био пушач. Добијем стомачну болест. Доктор пита одакле сам. Провео сам два месеца у болници, па право на рад, али не на исто место. Нови газда ми се звао Георг Милер, ослонљавао сам га са Ђорђе. Имао је жену, ћерку Рету и сина Јохана који је био на руским фронту. Бринуо сам се о седам крава, сејао кромпир и раж. Нападао снег, било је доста ладно, направим саонице за краве. Долазу жене из града да купу млеко. Једном сам откиво косу, кад ми газдин син носи пиво. Он се врнуо са руског фронта. Са њим сам ишо у кафану где су долазили старији људи. Знао се наш астал. Једном смо резали пруће, а он ме пита: „Шта је боље, краљевина или република?“ Одговорим му да је боље република, а он се наљути и каже ми да сам во.

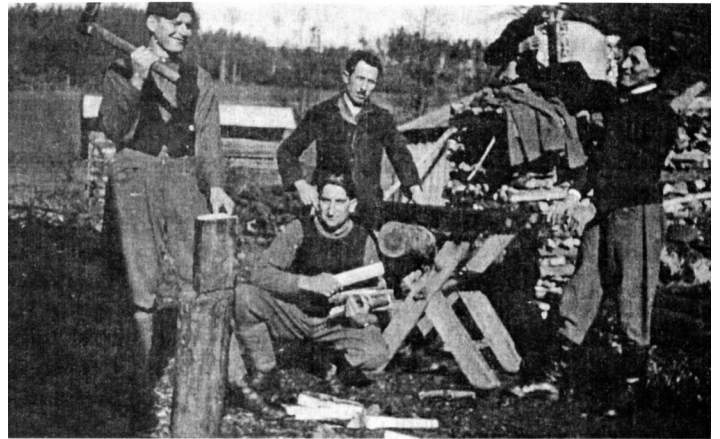
Ово се десило у лагеру. Попио сам вино и писао писмо. У собу је ушао Немац стражар. Био сам брз и избацим га из собе. Он оде и донесе пушку, упери је према мен, оће да пуца. Скочу ту и остали, уватимо за цев и разоружамо га. Онда смо га тукли, а један брица га вуко за уши. Известимо главног шта се десило. Њему криво. Стражара су отерали негде, довели су другог кога смо слушали. Село је мислило да ће нас све стрељати. Спасо нас један официр, главни за заробљенике. Тај нас учио шта да кажемо.

Саслушање, суђење. Ја деведесет кила, све ти певало. Кажем себи: „Ајде Свето, сад ће да сечу главе“. Улазим у дугачку собу, ту телефонирају. Толмач је био цивил. Поздравим присутне. питају ме шта сам радио. Причам како ме стражар шутно, а ја њега ударио у лице и претурио. Није било тако. Један се пита шта смо смећали стражару, ту смо три године. Кад беја готово, један генерал ме пита одакле сам. Кажем му да сам из околине Београда. А он каже својима: „Ми у Србији за једног нашег убијамо сто њини, а они вод разоружали нашег стражара. То само Србин може“. И поче да ме тапше по рамену. Не куди он нас, него нас фали. Подсећа да смо ји победили у Првим светским рату. Један поднаредник гунђа, све би нас побио. Осталима се свидело што се нисам уплашио.

Вратим се у село. Мој пријатељ Пера Сремац одвојен. Иначе, у лагеру смо заробљеници живели ко браћа. Ја сам пре одласка у рат и заробљеништво био ожењен Даницом Максимовић и са њом сам имао сина Предрага и ћерку Анђу. Од куће сам добио писмо, а унутра дечја слика. Било је дирљиво видети ме. Иду сузе саме. А газдарица ме теши. После сам сејао раж. Није било тешко. Понекад закољемо кокошку.

Стизале су нам вести из земље. Имао газда радио, слушао сам Београд. Говори један српски официр. Чули смо за четнике и ђенерала Дражу. Нисам водио политику. Можеш само да направиш зло. А немаш ди да побегнеш. Били смо удаљени триста километара од чешке границе. У селу је било осамнаес девојака. (Смех.) Ми млади људи. У почетку смо пропали од глади, после смо се опоравили. А природа тражи своје. Састави ватру и сламу. Шта ће да биде? Немој да пишеш.

Ослободила нас америчка Седма армија у априлу четрдесет и пете. Прошли су тенковима. Немци нису смели да убију Србина. Одемо камионом код Американаца. Не дају нам дозволу. Кажу: „Чекајте, пуне су шуме есесоваца, доћи ће дан“. Са мном Пера Јаковљевић и

Светислав Ненадовић (са секиром) на раду 1944. године

Милан из Баната. Запленимо камион и двеста литара нафте. Наишли смо на Русе. Код Братиславе смо заменили старе пропале гуме. Дођемо там на руску границу. Неће да нас пусту. Кажемо им: „Братушка, ми вонопљени (заробљеници)“. Удари Рус штамбиљ.

Одемо у Црвени крст и предамо камион. Воз креће за Југославију, Рус спроводник воза. Стижемо у Београд. Као цигамала према Немачкој. После нађем сестрића Драгана Стевановића, сина моје рођене сестре Вукосаве, који је био у партизанима. У Ковачевац стигнемо у поноћ, на Спасовдан. Сестра упали лампу, потеклоше јој сузе, радовала се. Није препознала сина, дуго га није видла. Одлазим сам кући. Промашим капију, одем до раскрснице, вратим се на траг. Био је један сат ноћу. Мајка плаче од среће, ту жена, син ме није препозно. Ђерка ме познала и загрлила ме. Дошли суседи, питају за остале. У заробљеништву је био и комшија Бора Пантић.

Нас двадесет и петорица из села били смо у Краљевом гарди. Комунисти да нас побију. Убили су индустријалца Бацака који је помого сиротињу и слао заробљеницима пакете. Дали су нам једва нове књижице. У општини нисам гласао шест година због Раше Савковића. Долазио ми пријатељ Пера из Баната са којим сам био у лагеру. Пензионисан сам шесет и шесте.

Велико двориште је већ обавио мрак. Цветков син хоће да ме испрати. Старац то не дозвољава. Са штапом у руци креће одмереним и доста чврстим кораком. Говори о томе како је важно да син поштује оца. На раскрсници се растајемо. Питао ме је да ли имам децу. „Да, имам сина Владислава и ћерку Драгану“ - рекао сам му. Пожелео је мојој деци здравље, а мени дуг живот.

У звезданој и тихој фебруарској ноћи осетио сам скори долазак пролећа. Корачам усамљен преко необрађених њива у Забрану прашин благим поветарцем. Крај Маркове њиве, у муклој сеоској тишини, наједанпут зачујем звук фруле. Оне исте која се давно затекла у клечаној торби враголастог дечачића Добросава док задиркује пса вучјака учитеља Пера Литијаша, оног веселака кога је у заробљеничком логору у немачком Манхјајму заносно грлила прелепа млада Рускиња Валентина. Помало уплашен, убрзавам ход и разазнам да у стопу пратим бркатог старца са штапом у једној и тестером у другој руци. Преда мном лагано измиче ковачевачки казивач и врли списатељ Живадин Т. Чокић Циган. Узалуд покушавам да га стигнем и приупитам за Таку гајдаша и маторог Ранкељу, коме се у сулудој свадбарској игри распадају склепани опанци од дрвених цепаница.

У следећем броју:

Радомир Соскић (1914), Ковачевац

Ми у дољи а Немци нас тучу с брда

Ваздух који удишемо

Хронично излагање загађеном ваздуху повећава ризик од гојазности и метаболичког синдрома

Овог пута ћемо погледати недавно објављену и широко објављивану студију која је експериментално показала повезаност између излагања загађујућих честица ваздуха и повећања телесне масе: „Хронично излагање честицама загађења ваздуха повећава ризик од гојазности и метаболичког синдрома: налази из природног експеримент у Пекингу“, Ова студија је користила експериментисање на животињама; Знам да ово може бити тешко подручје за неке људе. Када се користи за побољшање научних сазнања која могу бити од користи здрављу и где не постоје алтернативе коришћењу живих модела; и што је најважније тамо где се поштују етички стандарди за поступање са животињама, верујем да је ова врста истраживања драгоцен ресурс. У овој студији су сви покушаји на животињама вршени у складу са смерницама етичког истраживања на животињама.

Пре него што детаљно погледамо чланак, само ћу покривати основе метаболичког синдрома, гојазности и срчаних болести и на шта се мисли када се та стања преклапају. Метаболички синдром је група фактора ризика који повећава ризик за срчане болести и друге здравствене проблеме, попут дијабетеса и možданог удара. Ови фактори ризика укључују гојазност, посебно централне дистрибуције (опасније), високи триглицериди и ниски нивои ХДЛ холестерола, висок крвни притисак и повишен шећер у крви. Комбинација три од ових дефинисаних би се назвала као метаболички синдром. Израз „метаболички“ односи се на биохемијске процесе који учествују у нормалном функционисању тела. Срчана болест може бити резултат метаболичког синдрома, у овом случају „срчана болест“ односи се на коронарну болест срца, стање у коме се накупљају атеросклеротски плакови у унутрашњости коронарних (срчаних) артерија и могу довести до ангине пекторис или срчаног удара (инфаркта).

Како се било шта од овога повезује са загађењем ваздуха?

Хронично излагање загађењу ваздуха представља претњу имуном и кардиоваскуларном систему, такође доприноси и гојазности. Студија је изведена јер су епидемиолошки докази показали да је загађење ваздуха фактор ризика за дечију гојазност. Ова студија је узела у обзир различите збуњујуће факторе који би такође могли изазвати повећани ниво дечије гојазности, на пример друштвена класа, раса и ниво родитељског образовања. Они су такође одвојили ефекте густине саобраћаја од других узрока гојазности, на пример лошу исхрану и седентарни начин живота. Међутим, ово истраживање и друга слична овом, нису указали на то да ли је примећено повећање БМИ уз повећане осетљивости на деблање, на пример повећане глади или других покретача који повећавају унос хране, или метаболичких и упалних промена изазваних ефектима загађења ваздуха на организам.

Како смо сви свесни концентрације честица (ПМ 2.5) у ваздуху у Пекингу су високе. Нажалост, такав случај јесте сада и код нас у Србији, као и у суседним земљама. У овој студији је коришћен пекиншки амбијентални ваздух да би испитали да ли живот у овом окружењу може довести до повећања телесне масе и који су процеси довели до било каквог деблања. Као контролу користили су исти ваздух, али са уклоњеним честицама, користећи ХЕПА (високо ефикасни филтер честица), овај филтер није уклањао гасовите загађиваче који се налазе у ваздуху. Употребом околног ваздуха животиње коришћене у експерименту биле су изложене истим дневним флукуацијама загађивача ваздуха као и неко ко живи у граду.

Нећу залазити у велике детаље о томе како је експеримент припремљен јер то не мења закључке које ћу извлачити. Међутим, овде постоји кратак резиме: животиње су подељене у две групе, једна група смештена у соби са улазом ваздуха који долази директно споља, експериментална група; друга група смештена у соби са ХЕПА филтером на улазу за ваздух. Животиње су измерене на ваги на уласку у собу, а затим свака три дана након завршетка експеримента. 14. дана, узет је узорак крв и анализиран на маркере упале и имуни одговор. Ови тестови су укључивали ниво триглицерида у серуму и холестерола који су добро познати по својој

повезаности са здрављем кардиоваскуларних система. Током периода од две недеље, просечне концентрације ПМ 2.5 су биле приближно 73,5 г/м³ у експерименталној просторији и 19,8 г/м³ у филтрираној просторији. Било је великих дневних флукуација у мерењима ПМ 2.5. У експерименталној групи дошло је до статистички значајног повећања телесне тежине. Разлика у повећању телесне тежине догодила се за релативно кратко време, чак 7% разлике након само две недеље. Експериментална група је такође показала знаке упале и имуног одговора који нису виђени у контролној групи. На пример, било је знакова упале на омотачима плућа. Експериментална група је такође показала значајно погоршан липидни профил плазме у поређењу са контролном групом. ЛДЛ холестерол је био 50% већи у експерименталној групи, триглицериди су били 46% већи, а укупни холестерол 97% већи! Ниво резистенције на инсулин, претеча дијабетеса типа 2, је такође био виши од контролне групе.

Начин на који честице из ваздуха могу изазвати метаболичку дисфункцију важан је у разумевању улоге загађења ваздуха у кардио-метаболичким болестима. Ова студија је покушала да разјасни да ли и како удисане честице могу довести до деблања изазваног дијетом и како се свако повећње килограма односи на метаболичке промене. Има смисла да би удисање хемијских честица изазвало упални одговор, јер ће иритирати слузницу плућа. Међутим, преливање целог тела овим маркерима је мање интуитивно. Налази студије су у складу са претходним студијама, укључујући детаљни преглед доступних доказа које је израдио Америчко удружење за срце (АХА) у 2020. години. Ове студије извештавају да изложеност ПМ 2.5 изазива оксидативни стрес и упалу у ткивима органа и циркулаторном систему. Из њиховог резимеа закључује се да изложеност ПМ 2.5 има узрочно-последичну везу са кардиоваскуларним морбидитетом и смртношћу.

Закључно, чини се да овде видимо упални одговор на токсине у ваздуху, који не остају само на месту изложености (плућима), већ продиру и у друге телесне системе. Чини се да је ова упала уско повезана са факторима за које се сматра да су метаболички, па стога узрокују повећање телесне масе. Студија даје механичке доказе да хронично излагање загађењу ваздуха повећава ризик од развоја гојазности и метаболичког синдрома. Изгледа да додаје још један механизам помоћу којег загађење ваздуха може нарушити наше опште, кардиоваскуларно и метаболичко здравље. Аргументу за упални процес додаје тежина која је барем донекле одговорна за промене које се примећују у метаболичком синдрому, па се узрок метаболичког синдрома не може гледати само на то као начин живота, лоша исхране и недостатак физичке активности. Али и други фактори животне средине, попут ваздуха који удишемо вероватно имају улогу.

Уколико се ови налази преведу и потврде на људима, они додају подршку хитној потреби за смањењем изложености загађењу ваздуха, с обзиром на растући проблем гојазности и с тим повезане метаболичке проблеме у данашњем високо загађеном свету.

Шта ова студија значи за људе који живе у високо загађеном окружењу? Београд, Нови Сад, Ниш, Ваљево, Бор, Шабац. . .

Ово истраживање индикује да су људи који су изложени високом нивоу честичног загађења ваздуха, изложени другој здравственој опасности у смислу ризика од развоја метаболичког синдрома, гојазности, дијабетеса, možданог удара и срчаних болести. Дакле, не само да бисмо се требали заштитити здравом исхраном, вежбањем, прекидом пушења, модификовањем фактора ризика попут високог крвног притиска и липидног профила, требало би размотрити и ваздух који удишемо. Употреба ХЕПА филтера у кући и маске за загађивање ваздуха у загађеним градовима требало би да умањи неке од тих ризика.

Извор: www.vazduh.info

МАЛИ ОГЛАСИ

ИЗДАВАЊЕ СТАНОВИ - КУЋЕ

ИЗНАЈМЉУЈЕМ кућу са гаражом, киоском, за-себним смештајем за 5 особа, на 3 ара ограђе-ног дворишта у „Тозином воћу“ за 500 евра. Евентуално младом, запосленом брачном пару договор само за кућу и гаражу. **063/310-205**

ИЗНАЈМЉУЈЕМ једнособан намештен. Ул. Кра-ља Александра Обреновића 91. Кирија 130 евра, депозит 130 евра **063/240-303**

ИЗДАЈЕМ стан у Михајла Миловановића 72 54кв полунамештен, 4 спрат нема лифт, нова градња грејање на гас. **060/595-06-17**

ИЗНАЈМЉУЈЕМ двособан, намештен стан бли-зу института за експерименталну Фонетику и патологију говора „Логопед“ Београд. **063/310-205**

ИЗДАЈЕМ станове за раднике и мање породи-це, самце и самице. Ул. Славка Манојловића 68. **064/142-94-98**

ИЗНАЈМЉУЈЕМ смештаје у „Тозином воћу“. **063/310-205**

ИЗНАЈМЉУЈЕМ смештаје различитог комфора на више локација у Младеновцу. **063/310-205**

ИЗДАЈЕМ собе преко пута бање Селтерс, улица Краља Петра Првог. **063/310-205**

СТАНОВИ КУПОВИНА - ПРОДАЈА

ПРОДАЈЕМ стан 72м² (80м²) дуплекс, у Мла-деновцу, центар, цена 72.000€. Може замена за мањи. **064/25-322-60**

ПРОДАЈЕМ нов стан 83м², четворособан, у Младеновцу, насеље „25. мај“, четврти спрат. Укњижен. Цена 700 евра/м². **065/807-94-01**

ПРОДАЈЕМ двособан стан 47м², ужи центар Младеновца, улица Његошева, трећи спрат, но-вија градња, гас, паркинг. **065/8222-605**

ПРОДАЈЕМ стан 52м², други спрат. Улица Кра-ља Петра Првог. **064/484-52-04**

ПРОДАЈЕМ гарсоњеру 25м² у ул. Краљице Ма-рије, има подрум. Може и замена по договору. **011/8237-750**

ПРОДАЈЕМ стан од 51м², ул. Вука Караџића 48/2, приземље. **064/208-10-94**

КУЋЕ ПРОДАЈА - КУПОВИНА

ПРОДАЈЕМ породичну кућу на одличној лока-цији у Младеновцу ул. В. Караџића укупне површине 214м² (корисне 190), ушушкана и склоњена од буке са прелепим малим двориш-тем (2 ара). Кућа је квалитетно грађена, потпу-но изолована „сендвич зидом“, са етажним гре-јањем на гас, укњижена. Од куће је могуће на-правити три стамбене јединице. Кућа је тре-нутно вртића. Цена: 750евра /м². Услужни кон-такт: **064/258-40-47, Вибер: 063/366-676**

ПРОДАЈЕМ кућу 170м² у Младенову, повише комуналног, са плацом око 5,3 ара. Приземље и спрат као две одвојене јединице, или мењам за стан новије градње уз доплату, а може и инвестициона градња, уз договор. **061/181-5213, 067/703-5598**

ПРОДАЈЕМ - ИЗДАЈЕМ усељиву кућу-викенди-цу 60м² са недовршеним поткровљем и тера-сом 10x4 на плацу од 27 ари са два помоћна објекта са доста воћа у пуном роду. Ковачевац код доње школе **062/299-703, 011/8231-537**

ПРОДАЈЕМ две куће: 1 км од Младеновца: 100м²+18м²+гаража и кућа 77м² са 4 ара плаца. Комплетна инфраструктура. У близини школа, обданиште. Може замена за стан у Београду или Младеновцу, уз доплату. **063/8021-979**

ПРОДАЈЕМ кућу у Рајковцу 85м² са предсоб-љем 90м², монофазна струја, интернет, 6 ари плаца, 4,5 км. од Младеновца. **061/204-03-62**

ПРОДАЈЕМ спрат куће у Баташеву, трособан стан 75м². Све одвојено, посебан улаз и пола дворишта. Струја, вода, канализација. **063/710-23-83**

ПЛАЦЕВИ

ПРОДАЈЕМ плац од 60 ари у Рајковцу, б1583., раван. Вода, гас, улично светло, аутобуска ста-ница. Грађевинска зона, може парцелизација. **064/499-1720**

ПРОДАЈЕМ плацеве од 5 ари. На плацу гас, во-да, канализација, струја. Дозвољена градња. Ул. 11. новембра у Младеновцу. **063/256-169, 064/142-94-98**

ПРОДАЈЕМ њиву или део њиве од 50 ари у Малом Пожаревцу у грађевинској зони. У бли-зини прикључак за воду, струју и гас. Поред пу-та са тврдом подлогом. Цена по договору. **066/930-25-74**

ИЗДАЈЕМ плац од 6 ари у Границама, поред асфалтног пута. Може и за башту а погодан је и за пчеларе. Улица Миће Ђукића. **064/58-88-669**

ПРОДАЈЕМ парцелу број 3216, 0,41 ха грађе-винско земљиште, дозвољена градња испод земље 6 а изнад 4 спрата. Трофазна струја, ка-нализација, градска вода. Цена 2500 € по ару. Младеновац, ул Бранислава Петронијевића. **060/53-00-517**

ПРОДАЈЕМ имање у Кораћици, Јовиски крај, испод Космаја, око 2 ха са кућом и окућницом, помоћном зградом, асфалт, струја, вода, теле-фон. Кп.бр. 686 ; 687, 529 и 530 к.о.Кораћица. **065/8222-605**

ПРОДАЈЕМ у Неменикућама плац од 23 ара. Плац је из два посбна дела. Грађевинско зем-љиште кп. бр. 2408/5. Викенд зона, мирно, пут до плаца, струја, вода, гас... **065/8222-605**

ПРОДАЈЕМ 5 ха у Кораћици- Петкајски крај, 5 км од врха Космаја, засад лешника стар 3,5 го-дина, ограђен, артески бунар, урађен кап-кап систем са природним падом. **065/8222-605**

ПРОДАЈЕМ плац од 30 ари на Космају, Оглав-ци. Асфалт поред плаца, струја. **065/8222-605**

ПОСАО

ПОТРЕБАН сарадник на раду око смештаја. **063/310-205**

ОЗБИЉНА ЖЕНА са искуством од 17 година у гледању старих лица. Договор. Искључиво Младеновац. **060/37-23-334**

ЧИСТИМ станове и куће у Младеновцу и Бе-ограду. **064/910-36-00**

ПОТРЕБНА спремачица. **063/310-205**

РАЗНО

ПРОДАЈЕМ шљивове гране, после резања у снопвима, погодне за печење. **060/358-3332**

ПРОДАЈЕМ чекићар, трофазни мотор, покретну климу, норвешке радијаторе, фриџидер, замр-зивач-вертикални и комплет мангало. **062/411-652**

ПРОДАЈЕМ коришћен намештај: Дводелну вит-рину 94x175x55+174x170x45цм. Радни сто са фи-окама 112x60цм. Кревети: 203x120 и 190x140цм. **062/240-649 (Бранислав)**

ПРОДАЈЕМ нови, некоришћени, овални трпеза-ријски сто са 6 столица, боја светли орах, 160+40x90цм. Повољно. **064/2650-249**

ПРОДАЈЕМ пресу за балирање сламе, сена и шаше, руски трактор ТЕ-35. **063/8417-017, 064/90-30-114**

ПРОДАЈЕМ балирано ливадско сено и домаћу ракију од шљиве, комову и од кајсије. **064/263-03-48**

КУПОН бр. 505

важи за ЈЕДАН мали оглас
Цена огласа без купона 200 дин.

еКњига

Душан Мариновић

ШАРПЛАНИНАЦ

ЈУЧЕ, ДАНАС, СУТРА?...

ДРУГО ДОПУЊЕНО ИЗДАЊЕ

ИМАМО ЛИ
ЈОШ ПРАВЕ
ШАРПЛАНИНЦЕ?

Говоре и пишу:

Обрад Ђокић, Зоран Миловуковић, Зоран М. Кос, Вук Струњаш,
Лудвиг Матлас, Обрад Шкипић, Љубомир Кекановић, Жељко
Шеатовић, Срђан Удовички, Јовица Законовић, Милосав Бабић,
Новак Радуловић, Војислав Анастасијевић и Саша Вурзберг.

www.natura.rs